

PYHÄNNÄN KUNTA
TALOUSARVIO 2026
TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEINEN OSA.....	1
1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TALOUDELLINEN KEHITYS	1
1.1.1. YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE.....	1
1.1.2. KUNTATALOUDEN NÄKYMÄT	2
1.2. KUNTASTRATEGIA	4
1.3. HENKILÖSTÖ.....	5
1.4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	7
1.5. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA.....	11
1.5.1. TALOUSARVION RAKENNE	11
1.5.2. TALOUSARVION SITOVUUS.....	12
1.5.3. TALOUSARVION MUUTTAMINEN	12
1.5.4. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOISTA JA TULOARVIOISTA.....	13
2. KÄYTTÖTALOUS	14
2.1. KESKUSVAALILAUTAKUNTA	14
2.1.1. VAALIT (100).....	14
2.2. TARKASTUSLAUTAKUNTA	15
2.2.1. TILINTARKASTUS (110).....	15
2.3. KUNNANHALLITUS	16
2.3.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	16
2.3.2. YLEINEN HALLINTO (130).....	17
2.3.3. HELMIPALVELUT (145)	19
2.3.4. MUUT PALVELUT (150)	20
2.3.5. ELINKEINOELÄMÄN EDISTÄMINEN (160)	22
2.3.6. MAASEUDUN KEHITTÄMINEN (200).....	23
2.4. SIVISTYSLAUTAKUNTA	24
2.4.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	24
2.4.2. HALLINTO JA KOULUTOIMISTO (404)	25
2.4.3. KESKUSKEITTIÖ (405)	26
2.4.4. PERUSOPETUS (410)	27
2.4.5. ESIOPETUS (420)	29
2.4.6. PÄIVÄHOITO (430)	30
2.4.7. VAPAA-AIKATOIMI (460)	31
2.4.8. KULTTUURITOIMI (490)	32
2.5. TEKNINEN LAUTAKUNTA	33
2.5.1. TOIMIELIN YHTEENSÄ	33
2.5.2. HALLINTO JA TEKNINEN TOIMISTO (500)	34
2.5.3. YHDYSKUNTASUUNNITTELU (510)	35
2.5.4. RAKENNUSTEN JA KIIINTEISTÖJEN HOITO (530)	36
2.5.5. MAA- JA METSÄTILAT, YMPÄRISTÖNHUOLTO (540).....	37
2.5.6. JÄTEHUOLTO (550).....	38
2.5.7. ENERGIAHUOLTO (555)	39
2.5.8. LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET (560)	40
2.5.9. RAKENNUSVALVONTA (600).....	41
2.5.10. PALO- JA PELASTUSTOIMI (610)	42
3. TULOSLASKELMAOSA	43
4. INVESTOINTIOSA	45

SISÄLLYSLUETTELO

5. RAHOITUSOSA	47
6. LIITTEET	48
6.1. JÄTEVESILAITOKSEN KIRJANPIDOLLINEN TASEYKSIKKÖ	48
6.2. TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITELMIÄ	48

1. YLEINEN OSA

1.1. Toimintaympäristö ja taloudellinen kehitys

1.1.1. Yleinen taloudellinen tilanne

(Valtiovarainministeriö, taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 miljoonaa alijäämäinen, pienentyen hieman edellisvuodesta. Valtionosuudet vähenivät muun muassa sote-siirtolaskelman tarkistuksen ja indeksisäästöjen vuoksi, mutta erityisesti verotulojen vahva kehitys ja kulutusmenojen kasvun hidastuminen tukivat samanaikaisesti kuntien taloutta. Kuntahallinnon rahoitusjäämä suhteessa BKT:hen heikkenee kuitenkin -0,6 prosenttiin vuonna 2025.

Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän 0,5–0,6 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntatalouden tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi kulutusmenojen kasvu sekä valtionapuihin tehtävät leikkaukset. Kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla pääasiassa hintojen nousun vuoksi. Sovitut palkkaratkaisut nostavat työvoimakustannuksia 2,8 % vuonna 2025, 3,2 % vuonna 2026 ja 3,9 % vuonna 2027. Kunta-alan ansiokehityksen ennakoidaan ylittävän yleisen ansiokehityksen erityisesti vuosina 2027–2028.

Hintojen kasvun lisäksi myös kulutusmenojen volyymi kasvaa vuonna 2025, sillä alkuvuodesta voimaan tullut TE-palvelu-uudistus siirsi kuntien vastuulle työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisen ja laajensi kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista. Uudistuksen seurauksena kuntahallinto on aiempaa suhdanneherkempi, sillä nyt tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Kuntien työttömyysetuuksien rahoitusmenoja on nostettu ennusteessa vuoden alkupuoliskon kertymien perusteella.

TE-palvelu-uudistuksesta huolimatta kuntien peruspalvelutuotannon painopiste säilyy koulutus- ja sivistis sektorilla, jonka kokonaispalvelutarve on laskeva syntyvyyden laskun vuoksi. Ennustejaksolla palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman loivennettu, sillä palveluiden järjestämisen kustannukset eivät alene samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste sekä erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina.

Kuntien investoinnit pysyvät kokonaisuutena korkealla tasolla, vaikka kuntakohtaiset erot ovat huomattavia. Osassa kunnista investointinäkyvät ovat laskevia, mutta etenkin kasvukeskuksissa muuttoliike ylläpitää kuntien investointipaineita. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuten rakennuksiin, mutta myös vihreän siirtymän investoinnit pitävät osaltaan investointitasoa korkealla.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, ja ne koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Vuonna 2025 kuntien kokonaisverotulot kasvavat vain 0,7 prosenttia erityisesti kunnallisveron heikon kehityksen ja yhteisöverotuottojen supistumisen takia. Kokonaisverotulojen kasvu kuitenkin kiihtyy 5,8 prosenttiin vuonna 2026 ja on keskimäärin 3,8 prosenttia vuosina 2027–2029.

Tulonsiirrot valtiolta kunnille kasvavat kuluvana vuonna TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien tehtävien ja rahoitusvastuun laajentuessa. Valtionosuuksien kasvu jää kuitenkin siirtyneiden tehtävien kustannusten kasvua pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti leikkauksia. Vuonna 2026 valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle laskevat ennen kaikkea hallituksen peruspalveluiden valtionosuuksiin kohdentamien vähennysten vuoksi. Kun valtionosuuksiin jo aiemmin kohdennetut määräaikaikaiset leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, nousevat valtion tulonsiirrot kuntahallinnolle. Verorahoitus ei kuitenkaan

riitä kattamaan kuntahallinnon tulojen ja menojen välistä epätasapainoa, vaikka kuntahallinnon alijäämän arvioidaan supistuvan ennustejakson lopulla 0,4 prosenttiin.

Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkoja säästötoimia tulevana vuosina, sillä palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Kuntahallinnon alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan tarkasteluvuosina.

Ennusteeseen sisältyy riskejä molempiin suuntiin. Kehitysarviossa on oletettu, että sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvotteluiden tulokset heikentävät kuntien vuokratuloja 150 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen. Arvioita suuremmat sote-kiinteistöjen vuokranmenetykset voivat vaikuttaa kuntahallinnon kulutusmenojen hintakehitykseen ja heikentää kuntien tilannetta. Lisäksi ennusteeseen on sisällytetty kuntien ja kuntayhtymien omia pysyviä sopeutustoimia 150 milj. euroa vuodelle 2025. Kuntien omat sopeutustoimet voivat kuitenkin vahvistaa rahoitusasemaa ennustettua enemmän, mikäli palveluverkkoa tai henkilöstömenoja onnistutaan sopeuttamaan oletettua enemmän. Toisaalta sopeutustoimien epäonnistuminen tai muut menolisäykset, esimerkiksi arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset, voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

1.1.2. Kuntatalouden näkymät

(Valtiovarainministeriö, kuntatalousohjelma vuodelle 2026, syksy 2025)

Kuntien taloustilanne heikkeni odotetusti vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Heikentymistä selittää pääosin se, että vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluonteiset erät vahvistivat merkittävästi taloutta niin kunnissa kuin kuntakonserneissakin. Vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes miljardilla eurolla noin 3,26 mrd. euroon. Tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman maltillisempaa johtuen muutamista satunnaisista eristä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, mikä näkyi myös lainakannan selvänä kasvuna.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni yli 800 milj. eurolla noin 5,86 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, mutta ei kasvaneita nettoinvestointeja. Negatiivisen vuosikatteen kuntakonsernien määrä (9) pysyi kuitenkin edellisvuoden tapaan vähäisenä.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos heikkeni edellisestä vuodesta 735 milj. eurolla 1,37 mrd. euroon. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, kasvoi yhdellä 21:stä 22:een. Alijäämäiset kuntakonsernit olivat pääosin pienten alle 2 000 asukkaan kuntien konserneja.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Lisäystä oli 1,83 mrd. euroa lainamäärän ollessa 40,66 mrd. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni merkittävästi olleen 2,0 mrd. euroa negatiivinen, jolloin investointeja on jouduttu rahoittamaan lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla. Aiempien vuosien tavoin suurilla kaupungeilla olivat selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pienillä kunnilla pienimmät.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026.

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 mrd. euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutosten vaikutus valtionosuuden tasoon on 69 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 valtionosuutta lisäävät indeksikorotus 111,1 milj. euroa ja kustannustenjaon tarkistus 127,5 milj. euroa.

Valtionosuuteen esitetään hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Myös sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvä väliaikainen vähennys ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys pienentävät valtionosuutta vuonna 2026.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2026 noin 1,3 mrd. euroa, kuten tänäkin vuonna. Kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita puretaan ja määrärahaa leikataan 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla.

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, ja verotulot kehittyvät tänä vuonna heikosti. Pari vuotta jatkunut heikko työmarkkinasuhdanne ei vielä osoita kohenemisen merkkejä. Vuositasolla työllisiä on hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen ennakkoidaan kuitenkin kohenevan vuodesta 2026 alkaen.

Heikko suhdannetilanne on välittynyt myös kuntatalouteen vuonna 2025, jonka verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Vuosikate supistuu, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tuloksen (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2025:53) ennakkoidaan olevan niukasti positiivinen, mutta tulosta vahvistaa osin kertaluontoinen satunnainen tuotto, jonka vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

Kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina myös vuonna 2026. Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden kustannuksia selvästi. Vuonna 2025 työvoimakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi noin 2,8 prosenttia, vuonna 2026 3,2 prosenttia ja vuonna 2027 nousu kiihtyy 3,9 prosenttiin. Tämä kehitys lisää kustannuspaineita palveluvaltaisella kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri. Kunta-alan palkankorotukset koostuvat perusratkaisun lisäksi palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmasta, mikä nostaa alan palkankorotukset yleistä linjaa suuremmaksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vaikka verotulojen odotetaan kasvavan reippaasti vuonna 2026 suhdannetilanteen kohentuessa, kuntatalouden tulojen kehitystä hidastavat valtionapuihin kohdennetut vähennykset. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut uhkaavat heikentää kuntien saamia vuokratuloja. Tulojen ja menojen epätasapaino syvenee, sillä vuosikatteet eivät riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta painuu painelaskelmassa -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja edelleen -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Epätasapaino helpottuu hieman vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan

ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 mrd. euroon vuonna 2029.

Vuonna 2026 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 5,2 prosenttia vuodesta 2025.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 10,7 mrd. euroa, mikä on noin 600 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella veropohjan kehitys sekä hallituksen tekemät päätökset.

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,7 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 102 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kiinteistöveron tuotto on noin 2,38 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 27 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2025. Vuonna 2024 voimaan tulleen kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 33 milj. euroa vuonna 2026. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi 60 prosenttia eli noin 20 milj. euroa.

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntakoryhmittäin. Kuntatalouden tarkastelujaksolla vuoteen 2029 saakka on epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Tarkastelukauden loppua kohden mentäessä tilanne kääntyy kohti tasapainoa Manner-Suomen tasolla, kun pääministeri Orpon hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuudessa ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat.

Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta maltillistuu vuoteen 2029 mentäessä. Isoimmat korotuspaineet kohdistuvat painelaskelman perusteella vuosiin 2026 ja 2027 ja koskevat kaikkia kuntakoryhmiä. Korotuspaine kasvaa lähivuosina erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa, joissa veroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nyt valtakunnallista keskitasoa korkeammat. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakoryhmissä.

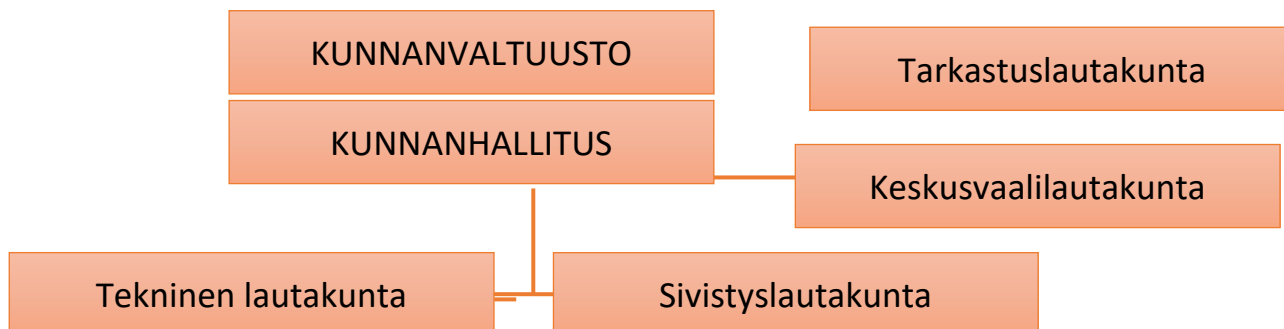
Kehyskauden loppua kohden mentäessä kaikkien kuntakoryhmien toiminnan ja investointien rahavirta painuu negatiiviseksi, noin -163 euroa asukasta kohden koko maan tasolla. Kuntaryhmien välillä on kuitenkin suuria eroja. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla selittävät merkittävältä osin nettoinvestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä valtionosuuteen tehtävät leikkaukset.

Vuonna 2025 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan seitsemän, mikä on hieman vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi ensi vuodesta alkaen. Näistä suurin osa on alle 2 000 asukkaan kuntia.

1.2. Kuntastrategia

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa kunnanvaltuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Syksyn 2025 aikana on valmisteltu uutta kuntastrategiaa vuosille 2025-2028, joka päivitetään valmistuessaan myös talousarvioon 2026.

1.3. Henkilöstö

TILIVELVOLLISET

Kuntakonserni	Tilivelvolliset (kunnanjohtaja)
Hallinto-osasto	Tilivelvolliset (kunnanhallitus)
Vaalit	Keskusvaalilautakunta
Tarkastuslautakunta	
Yleinen hallinto	kunnanjohtaja, henkilöstö- ja talousjohtaja
Muut palvelut	kunnanjohtaja, henkilöstö- ja talousjohtaja
Elinkeinoelämän edistäminen	kunnanjohtaja
Maaseudun kehittämien	kunnanjohtaja
Sivistysosasto	Tilivelvolliset (sivistyslautakunta)
Hallinto ja sivistystoimisto	osastopäällikkö
Perusopetus	osastopäällikkö
Esiopetus	osastopäällikkö
Varhaiskasvatus	osastopäällikkö, varhaiskasvatuksen johtaja
Vapaa-aikatoimi	osastopäällikkö, vapaa-ajan ohjaaja
Kulttuuritoimi	osastopäällikkö
Tekninen osasto	Tilivelvolliset (tekniinen lautakunta)
Hallinto- ja tekninen toimisto	rakennustarkastaja
Yhdyskuntasuunnittelu	rakennustarkastaja
Rakennusten ja kiinteistöjen hoito	rakennustarkastaja
Maa- ja metsätilat ja ympäristönsuojelu	rakennustarkastaja
Jätehuolto ja energiahuolto	rakennustarkastaja
Liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet	rakennustarkastaja
Hallinto ja rakennusvalvonta	rakennustarkastaja

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Henkilöstösuunnitelma

Hallinto-osasto	2024	2025	muutos	2026	2027	2028
kunnanjohtaja	1	1		1	1	1
henkilöstö- ja talousjohtaja	1	1		1	1	1
hallintojohtaja	0	0,5		0,5	0	0
tietohallintosihteeri	1	1		1	1	1
toimistos sihteeri	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5
hyvinvointikoordinaattori	0,8	0,8		0,8	0,8	0,8
elinkeinoelämän kehittäjä	1	0,5	-0,5	0	0	0
Yhteensä	5,3	5,3	-0,5	4,8	4,3	4,3
Sivistyslautakunta	2024	2025	muutos	2026	2027	2028
rehtori	1	1		1	1	1
toimistos sihteeri	1	1		1	1	1
luokanopettaja	10	11	-1	10	10	10
erityisopettaja	2	2		2	2	2
erityisluokanopettaja	2	2		2	2	2
oppilaanohjaaja-vararehtori	1	1		1	1	1
lehtori	7	7		7	7	7
koulunkäynninohjaaja	12	12	-1	11	11	11
siivooja	3	3		3	3	3
hallinto, koulutoimisto, peruskoulu yhteensä	39	40	-2	38	38	38
esiluokanopettaja	2	2		2	2	2
esikoulunohjaaja	2	2		2	2	2
esiopetus yhteensä	4	4	0	4	4	4
varhaiskasvatuksen johtaja	1	1		1	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	4	4	+1	5	5	5
varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	10	10	+2	12	12	12
varhaiskasvatuksen sosionomi		0	+1	1	1	1
perhepäivähoitaja	2	2	-1	1	1	1
päivähoito yhteensä	17	17	+3	20	20	20
vapaa-ajanohjaaja	1	1		1	1	1

nuoriso-ohjaaja	0,2	0,2		0,2	0,2	0,2
vapaa-aikatoimi yhteensä	1,2	1,2		1,2	1,2	1,2
kirjastovirkailija	3	3	0,5	3,5	3	3
kulttuuritoimi yhteensä	3	3	+0,5	3,5	3	3
Yhteensä	64,2	65,2	+1,5	66,7	66,2	66,2
Tekninen lautakunta	2024	2025	muutos	2026	2027	2028
rakennustarkastaja	1	1		1	1	1
yhdyskuntatekniikan insinööri	1	1		1	1	1
toimistosihteer	0,5	0,5		0,5	0,5	0,5
Yhteensä	2,5	2,5	0	2,5	2,5	2,5
YHTEENSÄ	72	73	+1	74	73,5	73,5

1.4. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Pyhännän kunta on investoinut merkittävästi viimeisten vuosien aikana. Vuoden 2023 heinäkuussa valmistui suurin yksittäinen investointi Pyhännän sosiaali- ja terveyskeskus, mikä maksoi 4.9 milj.€. Tehdyt investoinnit ovat merkittävästi kasvattaneet vuosipoistoja ja rahoituskuluja, joten nykyisellä tulopohjalla ei lähivuosina ole mahdollista tehdä suuria investointeja. Käytännössä tulevien vuosien investointeja vältetään ja pyritään nostamaan nykyisten kiinteistöjen käyttöaste korkealle. Poikkeuksena investointien välttämiseksi on asuntorakentaminen. Pyhännän vuokra-asuntokanta on lähes 100 % vuokrattua, joten asuntotuotantoon joudutaan varautumaan joko kunnan omana tai yksityisenä tuotantona.

Tasapainoinen ja ylijäämäinen talous on ollut Pyhännän peruspilarina kautta historian. Talouden tasapaino vaatii kiinteiden kulujen minimointia, muuttuviin kuluihin nopeaa reagoitua reaaliaikaisen seurannan kautta. Jokaisen vastualueen tulee seurata oman talouden tilannetta ja tehdä muutokset ketterästi. Talouskatsaus vastualueittain käydään läpi jokaisessa johtoryhmäpalaverissa.

Kunnan tunnettavuus maltillisena verottajana ja yrityksistään sekä kuntalaisistaan huolehtivana lisää vetovoimaa ja saa yritykset ja ihmiset pysymään kunnassa. Tunnettavuuden avulla saadaan uusia kuntalaisia ja yrityksiä, jotka ovat kiinnostuneet sijoittamaan liiketoiminnan kuntaamme. **Pyhännän kunta tunnetaan maltillisena verottajana, joka huolehtii sekä yrityksistään että asukkaistaan. Hyvä maine houkuttelee tänne jatkossakin uusia asukkaita ja yrityksiä.** Kunnassa olevien yritysten toimintaedellytysten mahdollistamisella vahvistetaan elinvoimaisuutta ja työllisyyttä nopeimmin. Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja hyvinvointiin panostaminen antaa vahvan perustan laadukkaille sekä asiakaslähtöisille palveluille.

Toimintaympäristössä tapahtuvat jatkuvat muutokset tuovat epävarmuustekijöitä taloussuunnitelman laadintaan **talouden suunnitteluun**. Vaikka paikallisesti näyttäisikin talous elpyvän iso kuva on edelleen sumuinen. Rahoituskuluihin tulleet muutokset **Kasvaneet rahoituskulut** rasittavat edellisen vuoden tapaan kunnan taloutta. Ukrainan sota, hybridi-vaikuttamiset, rahoituskulut ja yleinen kustannusnousu ovat vaikuttaneet asiakkaiden ostokäyttäytymiseen. Rakentamisen elpyminen näyttää viivästyvän edelleen.

Rakentamisen elpymisen hitaus vaikuttaa rakennusteollisuuteen, vaikka pahimmasta työttömyysaallost on päästykin jo Pyhännällä yli. TE-palveluiden siirtyminen kuntien vastuulle on edelleen pieni epävarmuustekijä

Suurimpina riskeinä talouden näkökulmasta on:

- Inhouse-uudistus
- olemassa oleva velkamäärä ”pakollisten” investointien osalta
- kiinteistöjen käyttöaste ja niiden kunto
- väestön ikääntyminen
- yritysten toimintakyky ja niiden pysyminen kunnassa
- VOS-uudistus
- asuntojen puute

Pyhännän kunnan maine ja päätöksentekokulttuuri on hyvä. Asioista keskustellaan monipuolisesti, mutta ulos tullaan yhteisellä päätöksellä. Päätöksentekokulttuuri mahdollistaa määrätietoisen, ratkaisukeskeisen ja ketterän toimintamallin, jota kautta suunnitelmat voidaan viedä konkreettiselle tasolle sovitun mukaisesti aikataulussa. Pyhännän kunnan elinvoimaisuus on rakennettu neljälle vahvalle tukijalalle, mikä mahdollistaa tasapainoisen talouden suunnittelun, vaikka suhdanteissa ja toimintaympäristössä tapahtuisi äkillisiä muutoksia.

Kunnan tukijalat:

- Puutaloteollisuus
- Elintarviketeollisuus
- Uusiutuva energia
- Kiertotalous

~~Kunnan vahvuuksina on~~ Muita kunnan vahvuuksia ovat:

- ~~— kasvava elintarviketeollisuus~~
- ~~— monipuolinen kasvava taloteollisuus~~
- ~~— uusiutuvan energian hyödyntäminen~~
- ~~— kiertotalous~~
- monipuolisen koulutuksen ja työkokemuksen omaava motivoitunut henkilöstö
- kehittyvät lähipalvelut
- laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus
- ennakoiva ja tarpeita vastaava infra sekä ketteryys lupa-asioissa
- syntyvyys ja väestömäärän kehitys

Toimintaympäristön ja kunnan talouden haasteista huolimatta on lähtökohtana ylläpitävä raami, jolla pyritään kunnan velkataakan pienentämiseen:

- kehittää toimintoja ja digitaalisuutta.
- ylläpitää hyväksi todettuja toimintamalleja
- toimia ratkaisukeskeisesti vahvistettujen talousraamien sisällä joustavasti
- tehdä pakolliset investoinnit
- jatkaa henkilöstön koulutusmahdollisuutta
- edistää henkilöstön hyvinvointia ja terveyttä

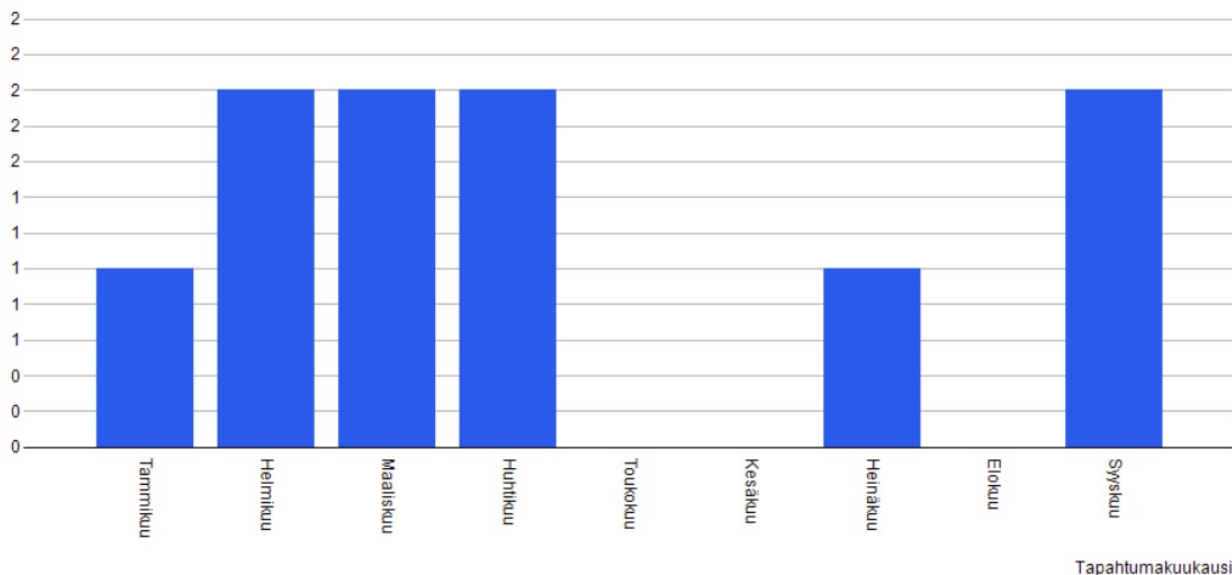
Investoimme välttämättömiin hankkeisiin ja ylläpidämme käyttötalouden hyvän tason.

VÄESTÖKEHITYS

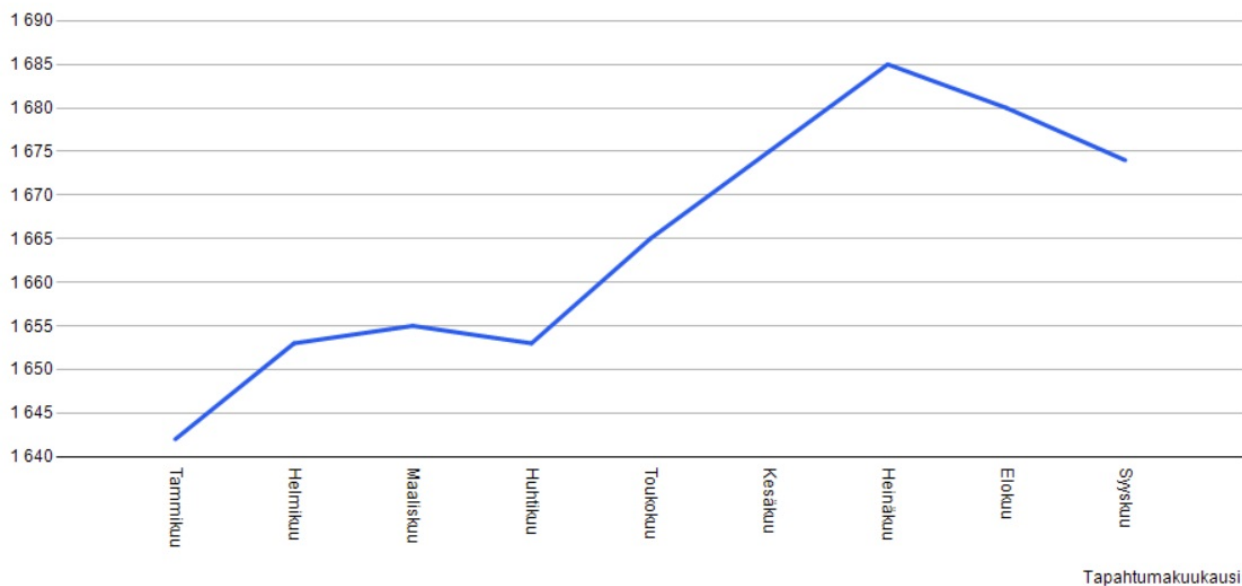
Pyhännän kunnan väestö on kehittynyt positiivisesti viimeisten vuosien aikana. Kunnan väestömäärä oli syyskuun lopussa 1675. Pyhännän väestön positiiviseen kehitykseen on vaikuttanut syntyvyys, teollisuuden synnyttämät uudet työpaikat sekä työperäinen maahanmuutto. Vahvuutena Pyhännällä on nuorten määrä suhteessa naapurikuntien ja koko maan keskimääriin nuorten määriin. Kaikissa kunnissa ja muissa koko maan osalta on haasteena yli 64-vuotiaiden määrän kasvaminen. Pyhäntä on niitä harvinaisia kuntia, joissa väestö edelleen kasvaa.

VÄESTÖMÄÄRÄN KEHITYS 2025

Väestömuutosten ennakkotiedot muuttujina Tapahtumakuukausi. Pyhäntä, Elävänä syntyneet, 2025*.

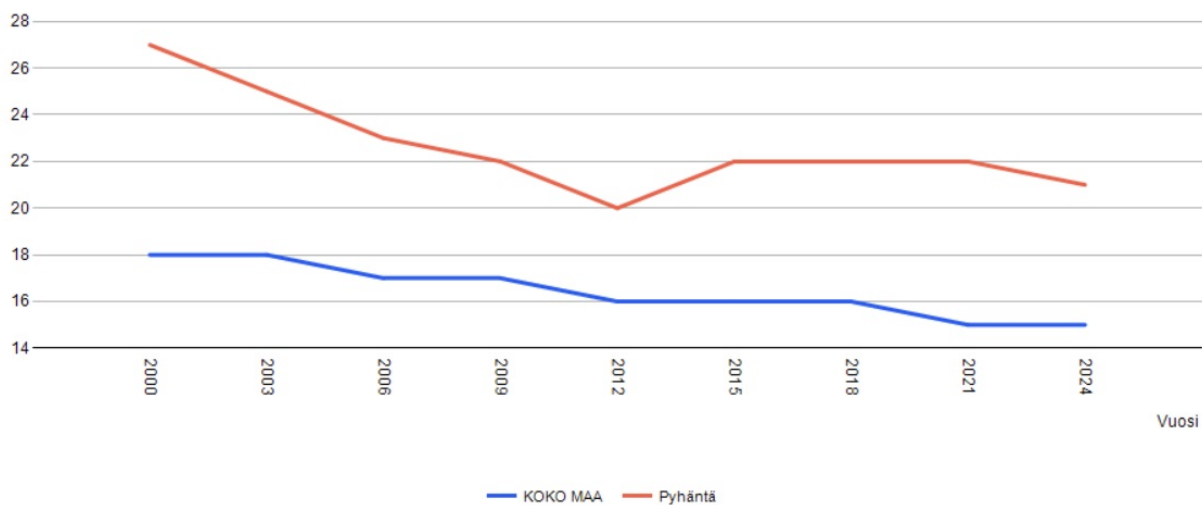

Väestönmuutosten ennakkotiedot muuttujina Tapahtumakuukausi. Pyhäntä, Väkiluku, 2025*.

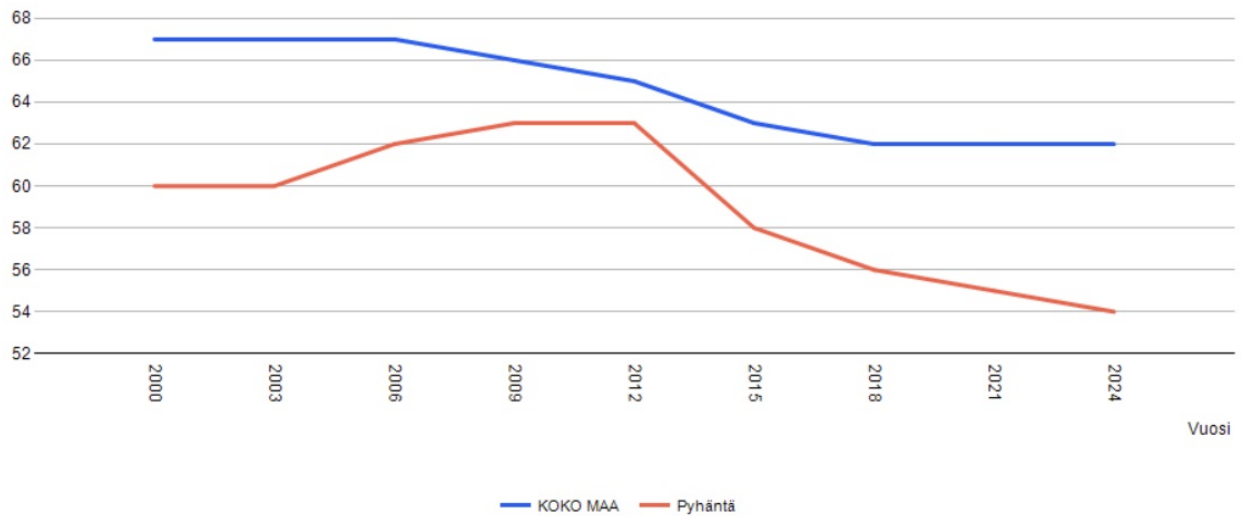

VÄESTÖRAKENNE

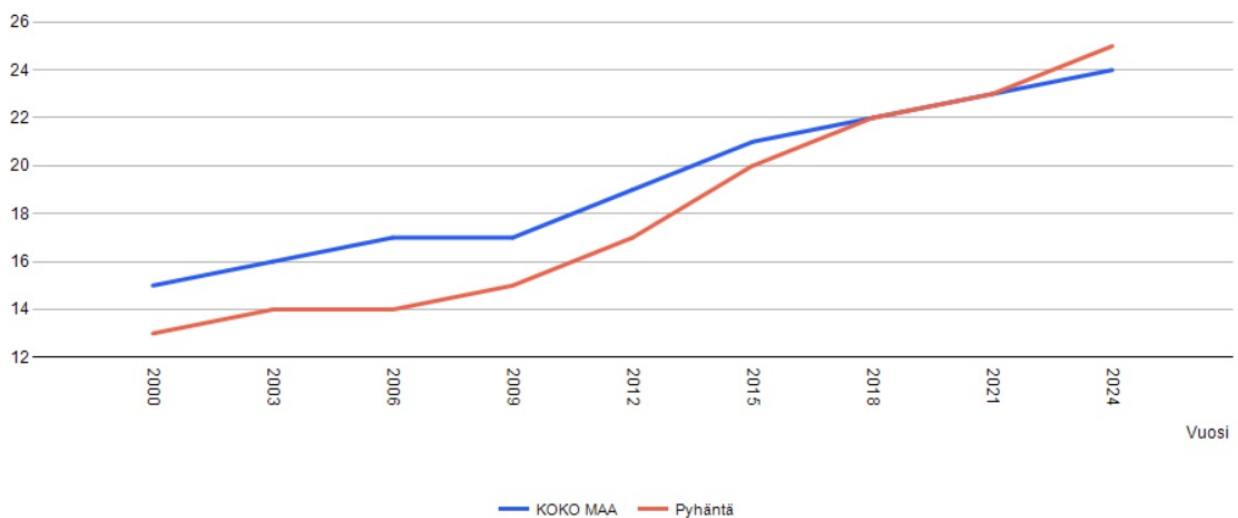
Kuntien avainluvut muuttujina Alue ja Vuosi. Alle 15-vuotiaita, %.

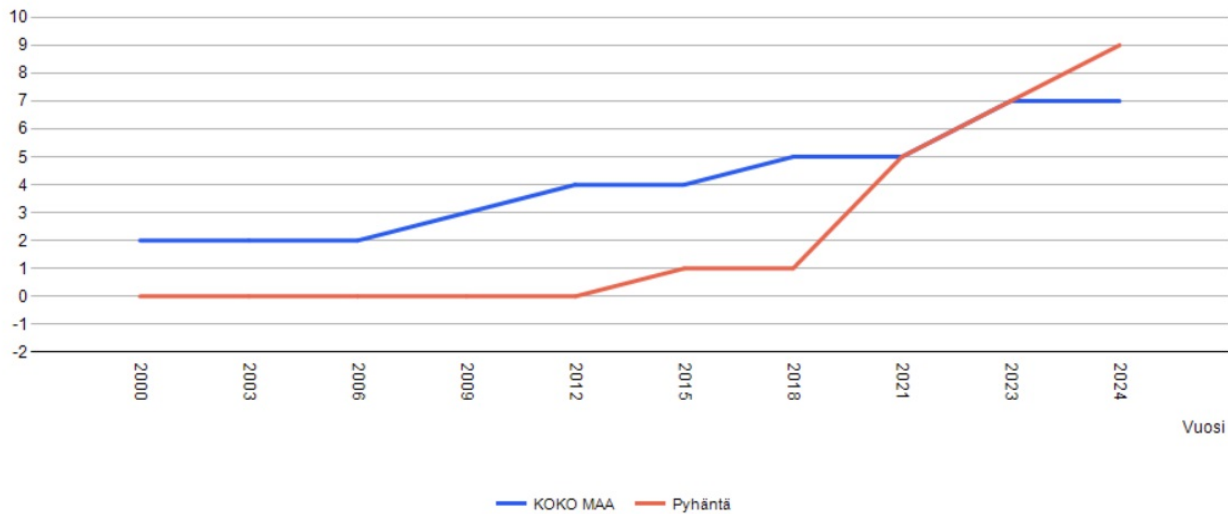
Kuntien avainluvut muuttujina Alue ja Vuosi. 15-64-vuotiaita, %.

Kuntien avainluvut muuttujina Alue ja Vuosi. Yli 64-vuotiaita, %.

Kuntien avainluvut muuttujina Alue ja Vuosi. Ulkomaan kansalaisia, %.

1.5. Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

1.5.1. Talousarvion rakenne

Vuoden 2026 talousarvion laatimisohteet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 8.9.2025.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan miten, rahoitustarve katetaan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan ja kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioasetelma noudattaa kuntaliiton suositusta ja muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta.

1.5.2. Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Käyttötalouden toimintatulot ja -kulut käsittävät sisäiset ja ulkoiset erät.

PYHÄNNÄN KUNNAN TALOUSARVION 2026 SITOVUUSTASOT VALTUUSTOON NÄHDEN**Käyttötalousosa**

- toiminnalliset tavoitteet
- tulosalueiden toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus, toimintakate

Investointiosa;

- irtain omaisuus, toimitilamittain
- muut investoinnit hankkeittain

Tuloslaskelma;

- verotulot (brutto)
- valtionosuudet (brutto)
- korkokulut (brutto)
- muut rahoitustuotot (brutto)
- muut rahoituskulut (brutto)

Rahoituslaskelma;

- antolainasaamisten lisäykset (brutto)
- antolainasaamisten vähennys (brutto)
- pitkäaikaisten lainojen lisäys (brutto)
- pitkäaikaisten lainojen vähennys (brutto)

1.5.3. Talousarvion muuttaminen

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Talousarvion muutosten esittämisvelvoite koskee sekä tavoitteita että niiden edellyttämiä määrärahoja ja tuloarvioita. Esimerkiksi määrärahan korottamisen tai alentamisen yhteydessä on arvioitava, ovatko asetetut tavoitteet oikeassa suhteessa muutettuihin määrärahoihin ja tuloarvioihin.

Kuntien yhteistoimintatehtävissä talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää vastuukunnan valtuusto. Esitys talousarvion muuttamiseksi annetaan sopimuskunnalle tiedoksi ennen valtuuston kokousta, jossa muutoksesta on tarkoitus päättää. Menettelystä on sovittava tarkemmin yhteistyösopimuksessa.

Kunnan hallintosäännössä on määräys, että talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tällaisia poikkeustapauksia ovat esimerkiksi oleelliset kunnan rahoitustarpeeseen vaikuttavat muutokset.

Talousarviopoikkeamisista, joita ei ole hyväksytty talousarviomuutoksina valtuustossa on annettava selvitys toimintakertomuksessa.

1.5.4. Yhteenveto määrärahoista ja tuloarvioista

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

(1 000 euroa)		Määrärahat	Tuloarviot
Käyttötalousosa			
10 Keskusvaalilautakunta	N		
12 Tarkastuslautakunta	N	17	
13 Kunnanhallitus	N	1 362	268
40 Sivistyslautakunta	N	5 618	399
50 Tekninen lautakunta	N	2 070	2 051
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		4 342
Valtionosuudet	B		3 187
Korkotuotot	B		10
Muut rahoitustuotot	B		25
Korkomenot	B	308	
Muut rahoitusmenot	B	51	
Satunnaiset erät	B		
Investointiosa			
Kunnanhallitus			
Maa- ja vesialueet	N	300	
Tekninen lautakunta			
Muut aineettomat hyödykkeet	N	30	
Maa- ja vesialueet	N	20	
Rakennukset	N	40	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	140	
Rahoitusosa			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B		
Antolainasaamisten vähennys	B		40
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lisäykset	B		1 000
Pitkäaikaisten vähennykset	B	550	
Vaikutus maksuvalmiuteen		816	
Yhteensä		11 322	11 322

2. KÄYTTÖTALOUS

2.1. Keskusvaalilautakunta

2.1.1. Vaalit (100)

PALVELUSUUNNITELMA

Vuonna 2026 ei toimiteta vaaleja. Seuraavat vaalit ovat vuoden 2027 eduskuntavaalit. Vuodelle 2027 budjetoitu kokouskuluja.

VAALIT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Tuet ja avustukset	8 131	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	8 131	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-8 325	-4 722	-384	-384	-384
Palvelujen ostot	-1 233	-300	-30	-30	-30
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-157	-300	0	0	0
Muut toimintakulut	-15	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-9 730	-5 322	-414	-414	-414
Toimintakate	-1 599	-5 322	-414	-414	-414
Yhteensä	-1 599	-5 322	-414	-414	-414

2.2. Tarkastuslautakunta

2.2.1. Tilintarkastus (110)

PALVELUSUUNNITELMA

Kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat valtuuston päätettävät asiat valmistelee kunnanhallituksen sijasta tarkastuslautakunta (Kuntalaki 93 ja 121 §). Tämä on poikkeus kunnanhallituksen valmisteluvelvollisuudesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus, valmistella tarkastusta koskevat asiat, arvioida valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

TILINTARKASTUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-3 658	-3 838	-4 251	-4 251	-4 251
Palvelujen ostot	-10 755	-11 400	-12 500	-12 500	-12 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	-100	-100	-100
Toimintakulut yht.	-14 413	-15 238	-16 851	-16 851	-16 851
Toimintakate	-14 413	-15 238	-16 851	-16 851	-16 851
Yhteensä	-14 413	-15 238	-16 851	-16 851	-16 851

2.3. Kunnanhallitus

2.3.1. Toimielin yhteensä

KUNNANHALLITUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	150 536	177 532	7 500	7 500	7 500
Tuet ja avustukset	193 308	105 000	260 000	260 000	260 000
Muut toimintatuotot	199	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	344 043	282 532	267 500	267 500	267 500
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-449 185	-463 820	-420 894	-420 894	-420 894
Palvelujen ostot	-633 903	-868 769	-706 270	-706 270	-706 270
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 942	-16 200	-19 750	-19 750	-19 750
Avustukset	-55 950	-102 300	-126 800	-126 800	-126 800
Vuokrakulut	-26 825	-16 530	-15 992	-15 992	-15 992
Muut toimintakulut	-55 583	-5 900	-72 400	-72 400	-72 400
Toimintakulut yht.	-1 240 388	-1 473 519	-1 362 106	-1 094 606	-1 094 606
Toimintakate	-896 345	-1 190 987	-1 094 606	-1 094 606	-1 094 606
Poistot ja arvonalentumiset	-7 421	-7 425	0	0	0
Yhteensä	-903 766	-1 198 412	-1 094 606	-1 094 606	-1 094 606

2.3.2. Yleinen hallinto (130)

PALVELUSUUNNITELMA

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kunnanhallituksen tehtävänä on valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti johtaa ja valvoa kunnan hallintoa sekä vastata kunnallistaloudellisten ja muiden yleisten toimintaedellytysten säilymisestä. Kunnanhallitus vastaa kunnan elinkeinotoiminnan kehittämisestä.

Hallinto-osasto

Hallinto-osasto hoitaa kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, keskusvaalilautakunnan, yhteistoimintaryhmän ja tilapäisten toimielinten suunnittelu-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät.

Henkilöstöhallinto

Kunnan yhteistoimintaelimenä toimii yhteistoimintaryhmä. Yhteistoimintaryhmän toiminta perustuu lakiin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa. Yhteistoiminnan tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen, vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto	
-Toimintasuunnitelma: Tiedonhallinta- ja asiakirjanhallinnan sähköinen arkistointi lopulliseen käyttöön.	
-Mittari: Sähköinen arkistointi toiminnassa	
2) Raportoinnin ja taloushallinnon edelleen kehittäminen	
-Toimintasuunnitelma: Kehitetään talousraportoinnin automatiikka	
-Mittari: Talousarvio 2027 luodaan uudella ohjelmalla	
3) Osaamisen kehittäminen	
-Toimintasuunnitelma: Tarjotaan monipuolista koulutusta ja verkostoitumismahdollisuuksia henkilöstölle.	
-Mittari: Toteutuneet koulutuspäivät ja verkostotapaamiset.	
TVA on valmiina.	
4) Toimintojen kehittäminen	
-Toimintasuunnitelma: Internet-sivujen uusiminen. Sisäisen kehitysyhteistyön lisääminen	
-Mittari: Uudet Internet-sivut käyttöön. Toimistotiimin ja johtoryhmän kokoontumiset	
5) Uuden kuntastrategian jalkauttaminen	
-Toimintasuunnitelma: Viestitään strategiasta sekä ulkoisesti että sisäisesti ja muista ajankohtaisista asioista säännöllisesti koko henkilöstölle.	
-Mittari: Jokainen tietää oman roolinsa, tavoitteet ja vastuut. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset pystytään huomioimaan omassa toiminnassa.	
6) Ohjeistusten päivittäminen	
-Toimintasuunnitelma: Kunnassa on lukuisia ohjesääntöjä, määräyksiä ja ohjeita, joita tulee välillä päivittää	
-Mittari: Listataan hallinnon ohjesäännöt ja aloitetaan päivittämisprosessi.	

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit**7) Tekoälyn hyödyntämisen selvittely**

-Toimintasuunnitelma: Seurataan alueen tekoälyhankkeita ja päätetään tapauskohtaisesti osallistumisesta. Tutkitaan tekoälytyökalun käyttöönoton mahdollisuutta ja tarvittaessa tehdään ohjeistus tekoälyn hyödyntämiseen.

-Mittari: Tekoälyhankkeeseen osallistuminen, ohjeistuksen tekeminen

8) Kunnan omistamien asuntojen myyminen

-Toimintasuunnitelma: Pyritään myymään kunnan omistamia asuntoja esim. lunastusperiaatteella

-Mittari: Tehdyt kaupat

YLEINEN HALLINTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	150 536	172 352	7 500	7 500	7 500
Tuet ja avustukset	2 510	48 000	50 000	50 000	50 000
Toimintatuotot yht.	153 047	220 352	57 500	57 500	57 500
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-328 570	-366 251	-367 043	-367 043	-367 043
Palvelujen ostot	-432 950	-522 950	-348 897	-348 897	-348 897
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 433	-11 700	-17 950	-17 950	-17 950
Avustukset	-10 101	-9 300	-9 300	-9 300	-9 300
Vuokrakulut	-24 553	-14 320	-15 992	-15 992	-15 992
Muut toimintakulut	-55 338	-5 900	-72 400	-72 400	-72 400
Toimintakulut yht.	-865 945	-930 421	-831 582	-831 582	-831 582
Toimintakate	-712 898	-710 069	-774 082	-774 082	-774 082
Poistot ja arvonalentumiset	-7 421	-7 425	0	0	0
Yhteensä	-720 319	-717 494	-774 082	-774 082	-774 082

2.3.3. Helmipalvelut (145)**PALVELUSUUNNITELMA**

Ympäristöpalvelut Helmi tuottaa ympäristöön ja ympäristöterveydenhuoltoon liittyvät palvelut. Kunnan ja palveluiden tuottajien yhteistyö pitää olla kitkatonta, vuorovaikutteista ja aktiivista toimimista yhdysrajoittamatta.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Tarjotaan riittävät palvelut Pyhännällä.	
-Toimintasuunnitelma: Yhteistoimintasopimuksen mukainen toiminta.	
-Mittari: Palvelujen saatavuus.	
2) Vuorovaikutuksen lisääminen ja osallistaminen.	
-Toimintasuunnitelma: Haetaan ratkaisuja, jotka edistävät yhteisiä tavoitteita	
-Mittari: Tavoitteet saavutetaan.	
3) Kunnan ja yritysten hyvän maineen säilyttäminen.	
-Toimintasuunnitelma: Ennakoidaan toimenpiteet, haetaan yhdessä kustannustehokkaat ja laadukkaat ratkaisut.	
-Mittari: Asiakkaiden ja verkostojen luottamus säilyy, positiiviset uutiset.	

HELMI-PALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-96 156	-80 000	-89 543	-89 543	-89 543
Toimintakulut yht.	-96 156	-80 000	-89 543	-89 543	-89 543
Toimintakate	-96 156	-80 000	-89 543	-89 543	-89 543
Yhteensä	-96 156	-80 000	-89 543	-89 543	-89 543

2.3.4. Muut palvelut (150)

PALVELUSUUNNITELMA

Muihin palveluihin kuuluvat tukityöllistäminen, nuorten työllistäminen, hyvinvoinnin - ja terveyden edistäminen kunnan omilla toimenpiteillä, kunnan tavoitteiden saavuttaminen Pohteen kanssa tehtävän yhteistyön avulla. Tukityöllistämistä järjestetään pitkäaikaistyöttömien ja syrjäytymisuhan alla olevien työllistämiseksi. Nuoria, koululaisia ja opiskelijoita työllistetään työelämään tutustuttamiseksi. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa edistää laadukkaiden lähipalveluiden säilymistä kunnassa sekä niiden kehittymistä.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Työllisyyden edistäminen	-Toimintasuunnitelma: Kunnallisen työllistämislisän tarjoaminen Kahden viikon kesätyöjaksojen tarjoaminen nuorille. Tiivis yhteistyö verkostojen ja sidosryhmien kanssa mm. sosiaalitoimen, TE-toimiston ja Kelan kanssa -Mittari: Toteutuneet työllistämislisäpäätökset Toteutuneet kesätyöjaksot. Yhteiset palaverit. Pitkäaikaistyöttömien määrän laskeminen
2) Työllisyysalue yhteistyö	-Toimintasuunnitelma: Yhteistyön syventäminen Raahan työllisyysalueen kanssa -Mittari: Vastuut on selvillä ja kunnassa on tarjolla lähipalvelua.
3) Varmistetaan hyvinvointialueen palveluiden saaminen Pyhännällä. Kotona asumisen tukeminen	-Toimintasuunnitelma: Tiivis yhteistyö hyvinvointialueen kanssa. Kylätalkkaritoiminnan jatkaminen tukemaan vanhusten arkea. -Mittari: Hyvinvointialue pystyy järjestämään vähintään nykyisen tasoiset lähipalvelut. Myönnetty kylätalkkari-palvelusetelit.
4) Kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä.	-Toimintasuunnitelma: Laaja hyvinvointikertomus vuosille 2026 - 2030. -Mittari: Hyvinvointisuunnitelma valmistunut. Vuodelle 2026 osoitetut toimenpiteet toteutuneet. Indikaattoritieto.
5) Pyhännän kunta on mukana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen koordinoimassa Kaikukortti-kokeilussa.	-Toimintasuunnitelma: Jatketaan Kaikukortti-ohjelmassa, jonka tavoitteena on edistää tiukassa taloudellisessa tilanteessa olevien asukkaiden hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia. -Mittari: Jaetut kaikukortit. HYTE indikaattori: Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä
6) Maahanmuuttajien kotouttaminen ja integrointi osaksi yhteiskuntaa sekä Pyhännän toimintaympäristöä.	-Toimintasuunnitelma: Pyritään toteuttamaan kotouttamista edistävä hanke -Mittari: Hankkeen toteutuminen.
7) Tiedolla johtamiseen ja kuntalaisten osallisuuteen panostetaan	-Toimintasuunnitelma: Otetaan käyttöön työkalu kyselyjen tekemiseen. Uusitaan vapaa-aikatoimen, kirjaston ja kulttuuritoimen palautekysely. -Mittari: Työkalun hankinta.

MUUT PALVELUT (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	0	5 180	0	0	0
Tuet ja avustukset	29 803	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	199	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	30 002	5 180	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-60 886	-56 743	-53 851	-53 851	-53 851
Palvelujen ostot	-19 422	-186 019	-192 123	-192 123	-192 123
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 120	-3 500	-1 800	-1 800	-1 800
Avustukset	-45 294	-90 000	-115 000	-115 000	-115 000
Muut toimintakulut	-45	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-127 767	-336 262	-362 774	-362 774	-362 774
Toimintakate	-97 765	-331 082	-362 774	-362 774	-362 774
Yhteensä	-97 765	-331 082	-362 774	-362 774	-362 774

2.3.5. Elinkeinoelämän edistäminen (160)

PALVELUSUUNNITELMA

Kunta edistää kunnassa toimivien teollisuus- ja palveluyritysten toimintamahdollisuuksia ennakoivalla maanhankinnalla, kaavoituksella ja infran rakentamisella. Uusyrityshankintaa edistetään markkinoilla ja kunnan vahvalla brändillä sekä vaikuttavuutta lisäävillä hankkeilla. Kunnan omistaman Pyhännän Teollisuushalli Oy:n tehtävänä on edistää teollisuus- ja palveluyritysten toimintaedellytyksiä vuokraamalla tuotanto- ja liiketiloja sekä esittää kunnalle mahdollisten uusien tilojen rakentamista. Maatalousyritysten toiminta edellytyksiä kehitetään eri toimenpitein. Yrityskulttuuria ja yrittäjyyttä korostavaa asenneilmastoa edistetään koulutuksella, kunnan ja yrittäjien välisellä yhteistyöllä, mediamainonnalla, sekä verkostoitumisella. Kun potentiaalinen yrittäjä on kuntaan yhteydessä, niin tehdään kaikki sen eteen nopeasti, jotta yrittäjä sijoittaa liiketoiminnan Pyhännälle. Edistetään teollisuus- ja maatalousyritysten vihreää siirtymää ja sen tuomia mahdollisuuksia.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Yritystoiminnan edistäminen ja mahdollistaminen	-Toimintasuunnitelma: Yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa selvitetään yritystoiminnan kehittämisen tarpeet ja ne konkreettiset toimenpiteet, joilla voidaan edistetään yritysten toimintaa. Kunnan mahdollisuuksien ja vahvuuksien esille tuominen markkinointiviestinnän avulla Yrityspalveluiden tarjoaminen seutukunnan kautta. Kunta panostaa ennakoiden infraan mm. tontteja ja toimitiloja on tarjolla, puhtaan veden saanti ja jätevesien käsittely turvataan kilpailukykyiseen hintaan teollisuudelle. -Mittari: Tehdyt selvitykset ja suunnitelmat. Tavataan säännöllisesti keskeiset yritysjohtajat, yritysten hallitukset sekä omistajat. Seutukuntaan palkataan yritysneuvoja Saadaan uusia yrityksiä sijoittumaan kuntaan. Kuntakuva on positiivinen.
2) Uusien yritysten hankinta	-Toimintasuunnitelma: Käytetään eri viestintäkanavia ja verkostoja. -Mittari: Aloittaneet uudet yritykset
3) Hanketoimintaan osallistuminen	-Toimintasuunnitelma: Osallistutaan maksuosuudella kuntaan kohdistuviin hankkeisiin, joilla on lisäarvoa kunnan elinvoimaisuuteen ja työllisyyteen sekä kunnan tunnettavuuteen. -Mittari: Hankkeiden vaikuttavuuden seuranta.

ELINKEINOELÄMÄN EDISTÄMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Tuet ja avustukset	79 898	57 000	0	0	0
Toimintatuotot yht.	79 898	57 000	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-59 729	-40 826	0	0	0
Palvelujen ostot	-68 984	-64 800	-60 707	-60 707	-60 707
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 390	-1 000	0	0	0
Vuokrakulut	-2 272	-2 210	0	0	0
Toimintakulut yht.	-133 375	-108 836	-60 707	-60 707	-60 707
Toimintakate	-53 477	-51 836	-60 707	-60 707	-60 707
Yhteensä	-53 477	-51 836	-60 707	-60 707	-60 707

2.3.6. Maaseudun kehittäminen (200)

PALVELUSUUNNITELMA

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävänä on huolehtia maaseutuelinkeinoviranomaistehtävistä säädettyjen lakien, asetusten ja määräysten mukaisesti Haapaveden kaupungissa sekä Pyhännän, Siikalatvan ja Vaalan kunnissa.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue vastaa omalta osaltaan maaseudun ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä toiminta-alueellaan. Yhteistoiminta-alueen palveluksessa oleva maaseutuasiamies käy keskimäärin yhden päivän viikossa Pyhännällä, jolloin palvelu tuotetaan lähipalveluna sopimuksen mukaisesti.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Tarjotaan riittävät maaseutuhallinnon palvelut Pyhännällä	
-Toimintasuunnitelma: Yhteistoimintasopimuksen mukainen toiminta	
-Mittari: Palvelujen saatavuus	
2) Maksetaan viljelijätuet kahden viikon sisällä maksuluvan avautumisesta	
-Toimintasuunnitelma: Hakemukset käsitellään siten, että kukin tukimuoto voidaan hyväksyä maksuun kahden viikon sisällä maksuluvan avautumisesta	
-Mittari: Toteutuneet tukien maksuajat	
3) Vuorovaikutuksen lisääminen ja osallistaminen	
-Toimintasuunnitelma: Maaseutujohtaja esittelee muutaman kerran vuodessa tehdyt toimenpiteet, alueen vahvuudet ja kehittämistarpeet	
-Mittari: Palaverit luottamushenkilöiden ja kunnanjohtoon kanssa	

MAASEUDUN KEHITTÄMINEN (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-16 390	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Avustukset	0	-3 000	-2 500	-2 500	-2 500
Muut toimintakulut	-200	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-16 590	-18 000	-17 500	-17 500	-17 500
Toimintakate	-16 590	-18 000	-17 500	-17 500	-17 500
Yhteensä	-16 590	-18 000	-17 500	-17 500	-17 500

2.4. Sivistyslautakunta

2.4.1. Toimielin yhteensä

SIVISTYSLAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	208 616	188 900	255 250	255 250	255 250
Maksutuotot	13 467	0	8 700	8 700	8 700
Tuet ja avustukset	88 185	40 000	85 267	85 267	85 267
Vuokratuotot	37 040	27 860	27 840	27 840	27 840
Muut toimintatuotot	67 961	2 300	22 300	22 300	22 300
Toimintatuotot yht.	415 269	259 060	399 357	399 357	399 357
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-3 280 821	-3 268 851	-3 683 437	-3 683 437	-3 683 437
Palvelujen ostot	-1 191 950	-1 127 491	-1 243 595	-1 243 595	-1 243 595
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-386 812	-411 170	-398 971	-398 971	-398 971
Avustukset	-118 788	-142 300	-202 300	-202 300	-202 300
Vuokrakulut	-100 545	-76 900	-70 100	-70 100	-70 100
Muut toimintakulut	-26 822	-9 500	-19 400	-19 400	-19 400
Toimintakulut yht.	-5 105 738	-5 036 212	-5 617 803	-5 617 803	-5 617 803
Toimintakate	-4 690 469	-4 777 152	-5 218 446	-5 218 446	-5 218 446
Poistot ja arvonalentumiset	-145 435	-185 160	-129 947	-129 947	-129 947
Yhteensä	-4 835 904	-4 962 312	-5 348 393	-5 348 393	-5 348 393

2.4.2. Hallinto ja koulutoimisto (404)**PALVELUSUUNNITELMA**

Päivähoito-, varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri-, ja vapaa-ajanpalveluiden hallinnointi.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit
1) Sivistysosaston palveluiden kustannustehokas ja laadukas tuottaminen
-Toimintasuunnitelma: Tuotetaan sivistysosaston sisäiset palvelut ajallaan, tiedotetaan riittävästi
-Mittari: Työtyytyväisyyskysely

HALLINTO JA SIVISTYSTOIMISTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-29 720	-41 343	-42 276	-42 276	-42 276
Palvelujen ostot	-10 181	-15 877	-10 231	-10 231	-10 231
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 481	-1 900	-700	-700	-700
Avustukset	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Toimintakulut yht.	-42 383	-60 120	-54 207	-54 207	-54 207
Toimintakate	-42 383	-60 120	-54 207	-54 207	-54 207
Poistot ja arvonalentumiset	-2 437	0	0	0	0
Yhteensä	-44 820	-60 120	-54 207	-54 207	-54 207

2.4.3. Keskuskeittiö (405)**PALVELUSUUNNITELMA**

Keskuskeittiön palvelut siirtyivät vuoden 2023 alussa Inhouse-yhtiölle. Pyhännän kunta toimii tilojen ja isojen kiinteiden laitteiden vuokraajana.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit
1) Keittiötilan ja laitteiden kunnosta huolehtiminen
-Toimintasuunnitelma: Laitekannan uusiminen ja tilojen kunnossapito.
-Mittari: Hankitut laitteet ja tehdyt kunnostustyöt

PERUSTELUT

Pyritään välttämään yllättävät uusimistarpeet koneissa kunnossapidolla ja huollolla.

KESKUSKEITTIÖ (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Vuokratuotot	18 396	18 360	18 390	18 390	18 390
Toimintatuotot yht.	18 396	18 360	18 390	18 390	18 390
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-8 909	-7 000	-6 200	-6 200	-6 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 502	-12 400	-9 000	-9 000	-9 000
Vuokrakulut	-176	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-19 586	-19 400	-15 200	-15 200	-15 200
Toimintakate	-1 190	-1 040	3 190	3 190	3 190
Poistot ja arvonalentumiset	-12 986	-9 950	-12 986	-12 986	-12 986
Yhteensä	-14 177	-10 990	-9 796	-9 796	-9 796

2.4.4. Perusopetus (410)

PALVELUSUUNNITELMA

Perusopetuksen kasvatus- ja opetustyön tavoitteena on ympäristön tukemana tarjota oppilaalle elämässä tarvittavat monipuoliset perustiedot ja –taidot, jotta hänestä kehittyisi tasapainoinen, toimintakykyinen, vastuullinen sekä elämää arvostava ja kunnioittava ihminen.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Pätevä henkilökunta	
-Toimintasuunnitelma: Avoimiin virkoihin ja toimiin pyritään saamaan muodollisesti kelpoiset työntekijät/viranhaltijat	
-Mittari: Muodollisesti kelpoiset/muodollista kelpoisuutta vailla olevat työntekijät	
2) Toisen asteen koulutuspaikka Pyhännän perusopetuksen päättävälle	
-Toimintasuunnitelma: Oppilaanohjaaja ja etsivät nuorisotyöntekijät yhteistyössä varmistavat kaikille perusopetuksen päättävälle oppilaille sopivan jatkokoulutuspaikan löytymisen	
-Mittari: Toisen asteen koulutuspaikan vastaanottaneet	
3) Koulukiinteistön kunnosta huolehtiminen	
-Toimintasuunnitelma: Kuntokartoituksessa ilmenneiden kohtien korjaaminen suunnitelman mukaisesti.	
-Mittari: Tehdyt toimenpiteet	
4) Oppilaiden opiskelumotivaation kasvu	
-Toimintasuunnitelma: Aktivoidaan oppilaskuntaa koulun kehittämiseen ja oppilaskunnanhallitus järjestää tapahtumia koulussa. Oppilashuoltoryhmä tarjoaa yläkoulun oppilaille aamiaista ja kahvivälitunteja. Oppilailla välituntitila. Oppilaille hankitaan aktiviteettia välitunneille.	
-Mittari: Tehdyt aloitteet Tarjottuihin tapahtumiin/tuokioihin osallistuvien määrä Hankitut aktiviteetit	
5) Huoltajien aktivoiminen koulun toimintaan	
-Toimintasuunnitelma: Vanhempainillat Vanhempainvartit Huoltajien tekemät aloitteet koulun toimintaan Wilman käytön aktivoiminen	
-Mittari: Pidetyt vanhempainillat Pidetyt vanhempainvartit Annetut aloitteet	

PERUSTELUT

Oppilasennusteen mukaisesti oppilasmäärissä ei tapahdu merkittävää laskua 2026–2027. Vuonna 2027 ryhmäkoot kasvavat ennusteen mukaisesti. Kuntaan muuton ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrän ennustaminen tuo taloudellisessa suunnittelussa haastetta.

PERUSOPETUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	204 924	166 200	240 000	240 000	240 000
Maksutuotot	10 350	0	8 700	8 700	8 700
Tuet ja avustukset	48 965	40 000	55 000	55 000	55 000
Vuokratuotot	6 526	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	25 227	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	295 993	206 200	303 700	303 700	303 700
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-2 102 482	-2 110 150	-2 228 266	-2 228 266	-2 228 266
Palvelujen ostot	-687 011	-626 088	-696 439	-696 439	-696 439
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-203 316	-189 500	-172 900	-172 900	-172 900
Vuokrakulut	-14 678	-18 000	-10 500	-10 500	-10 500
Muut toimintakulut	-5 240	-4 000	-5 500	-5 500	-5 500
Toimintakulut yht.	-3 012 727	-2 947 738	-3 113 605	-3 113 605	-3 113 605
Toimintakate	-2 716 735	-2 741 538	-2 809 905	-2 809 905	-2 809 905
Poistot ja arvonalentumiset	-68 896	-78 962	-59 394	-59 394	-59 394
Yhteensä	-2 785 631	-2 820 500	-2 869 299	-2 869 299	-2 869 299

2.4.5. Esiopetus (420)

PALVELUSUUNNITELMA

Toiminnan tavoitteena on tasapainoinen ja iloinen lapsi, joka saa kokea tekemisen ja onnistumisen riemua. Lapsen itsetunto vahvistuu ja hän ottaa huomioon myös toiset. Esikouluvuoden aikana vahvistetaan lapsen kouluvalmiuksia ja pyritään joustavaan perusopetukseen siirtymiseen.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Pätevä henkilökunta	
-Toimintasuunnitelma: Avoimiin virkoihin ja toimiin pyritään saamaan muodollisesti kelpoiset työntekijät/viranhaltijat. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työkentän vakiintuminen.	
-Mittari: Muodollisesti kelpoiset/muodollista kelpoisuutta vailla olevat työntekijät Varhaiskasvatuksen erityisopettajan työaika varhaiskasvatuksessa/esikoulussa.	
2) Ryhmäkoot lähellä valtakunnallisia suosituksia	
-Toimintasuunnitelma: Huolehditaan riittävästä määrästä työntekijöitä	
-Mittari: Ryhmäkoko/työntekijä	
3) Huoltajien aktivoiminen esikoulun toimintaan	
-Toimintasuunnitelma: Huoltajatapaamiset Vanhempainillat	
-Mittari: Tapaamisten määrä Vanhempainiltojen määrä	

PERUSTELUT

Tulevana vuotena esikouluun tulee n. 25 lasta. Lukuvuonna 2025-2026 lapsia on esikoulussa 21.

ESIOPETUS (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	0	14 200	14 000	14 000	14 000
Muut toimintatuotot	3 942	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	3 942	14 200	14 000	14 000	14 000
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-191 263	-162 536	-174 548	-174 548	-174 548
Palvelujen ostot	-46 751	-44 324	-56 872	-56 872	-56 872
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 332	-8 700	-9 600	-9 600	-9 600
Vuokrakulut	-15 924	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Muut toimintakulut	-572	0	-100	-100	-100
Toimintakulut yht.	-261 842	-225 560	-251 120	-251 120	-251 120
Toimintakate	-257 900	-211 360	-237 120	-237 120	-237 120
Yhteensä	-257 900	-211 360	-237 120	-237 120	-237 120

2.4.6. Päivähoito (430)

PALVELUSUUNNITELMA

Päivähoito on kunnallista varhaiskasvatuspalvelua, jota Pyhännän kunnassa tarjotaan vuonna 2026 kahdessa päiväkodissa ja yhden perhepäivähoitajan kotona. Varhaiskasvatuksen hoitopaikka järjestetään lakiin kirjattujen määräaikojen puitteissa. Hakemuksissa otetaan huomioon lapsen tarpeet ja hoitopaikka toteutuu sen mukaisesti.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Riittävät hoitopaikat varhaiskasvatuksessa	
-Toimintasuunnitelma: Varhaiskasvatuksen hoitopaikan järjestäminen lain edellytysten mukaisesti.	
-Mittari: Lasten määrä suhteutettuna ryhmän kokoon.	
2) Laadukas ja yksilöllisesti huomioiva varhaiskasvatus	
-Toimintasuunnitelma: Varhaiskasvatus on osa lapsen kasvun polkua, jonka aikana lasta tuetaan kasvussa ja kehityksessä yhdessä huoltajien sekä tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Lapsen mahdolliset tuen tarpeet huomioidaan yksilökohtaisesti. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut.	
-Mittari: Käydyt varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelut. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa. Tuen tarpeen arviointia tarpeen mukaan. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelujen toteuttaminen ryhmä- ja lapsikohtaisesti.	
3) Riittävä määrä pätevää kasvatushenkilöstöä	
-Toimintasuunnitelma: Lakiin perustuen riittävä ja osaava henkilökunta ryhmäkohtaisesti lapsimäärä huomioiden. Henkilöstön täydennys- ja lisäkoulutus ammattialoittain.	
-Mittari: Lapsiryhmissä varhaiskasvatuksenopettaja ja riittävä määrä lastenhoitajia. Koulutuspäivien toteutumisen määrät.	

PERUSTELUT

Varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ohjaavat mm. varhaiskasvatuslaki sekä Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta.

PÄIVÄHOITO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	193	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	20 921	0	14 000	14 000	14 000
Muut toimintatuotot	11 572	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	32 686	0	14 000	14 000	14 000
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-741 872	-698 528	-974 867	-974 867	-974 867
Palvelujen ostot	-201 354	-164 970	-193 058	-193 058	-193 058
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-47 667	-45 250	-48 694	-48 694	-48 694
Avustukset	-108 688	-130 000	-190 000	-190 000	-190 000
Vuokrakulut	-56 149	-35 800	-36 000	-36 000	-36 000
Muut toimintakulut	-7 054	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-1 162 785	-1 074 548	-1 442 619	-1 442 619	-1 442 619
Toimintakate	-1 130 099	-1 074 548	-1 428 619	-1 428 619	-1 428 619
Poistot ja arvonalentumiset	-3 082	-8 350	-1 342	-1 342	-1 342
Yhteensä	-1 133 181	-1 082 898	-1 429 961	-1 429 961	-1 429 961

2.4.7. Vapaa-aikatoimi (460)**PALVELUSUUNNITELMA**

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluita

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Mahdollistetaan monipuolinen harrastustoiminnan saatavuus.	
-Toimintasuunnitelma: Järjestetään ohjattuja harrasteryhmiä riittävillä resursseilla eri ikäryhmille.	
-Mittari: Ohjatut toiminnot ja kävijämäärät	
2) Monipuoliset tapahtumat	
-Toimintasuunnitelma: Tapahtumia järjestetään ympärivuoden eri ikäryhmille	
-Mittari: Ohjatun toiminnan määrät.	
Muut toiminnot	
3) Kuntalaisten osallistaminen	
-Toimintasuunnitelma: Osallistava budjetointi	
-Mittari: Tehdyt toimenpiteet	

PERUSTELUT

Vapaa-aikatoimi tuottaa ja kehittää eri tahojen kanssa yhteistyössä kuntalaisille monipuolisia vapaa-ajan palveluita.

VAPAA-AIKATOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	234	600	600	600	600
Tuet ja avustukset	18 300	0	0	0	0
Vuokratuotot	11 246	9 250	9 200	9 200	9 200
Muut toimintatuotot	2 244	2 000	2 000	2 000	2 000
Toimintatuotot yht.	32 024	11 850	11 800	11 800	11 800
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-71 812	-95 325	-93 092	-93 092	-93 092
Palvelujen ostot	-119 072	-131 040	-131 344	-131 344	-131 344
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 328	-84 700	-79 150	-79 150	-79 150
Avustukset	-4 600	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300
Vuokrakulut	-9 854	-8 800	-9 300	-9 300	-9 300
Muut toimintakulut	-708	-500	-2 500	-2 500	-2 500
Toimintakulut yht.	-258 374	-326 665	-321 686	-321 686	-321 686
Toimintakate	-226 350	-314 815	-309 886	-309 886	-309 886
Poistot ja arvonalentumiset	-40 138	-74 617	-38 330	-38 330	-38 330
Yhteensä	-266 489	-389 432	-348 216	-348 216	-348 216

2.4.8. Kulttuuritoimi (490)**PALVELUSUUNNITELMA**

Pyhännän kunnan kulttuuritoimen tarkoituksena on laadukkaiden kulttuuritapahtumien järjestäminen kuntalaisille sekä kuntalaisten virkistykseen, hyvinvoinnin ja sivistyksen lisääminen.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Kulttuurisen hyvinvoinnin lisääminen.	
-Toimintasuunnitelma: Tarjotaan monipuolisia kulttuuripalveluja ja pyritään kuulemaan tarjonnassa ehdotuksia tapahtumista/esiintyjistä.	
-Mittari: Tilaisuuksien määrä	
2) Pyritään säilyttämään lukemisharrastus.	
-Toimintasuunnitelma: Lainaus pysyy viime vuosien tasolla	
-Mittari: Lainojen määrä	
3) Huolehditaan kirjaston aukioloaikojen riittävydestä	
-Toimintasuunnitelma: Kirjaston aukioloajat ovat asiakasystävälliset	
-Mittari: Fyysiset käynnit/asukas	
4) Kehitetään kirjastoa monipuolisemmaksi	
-Toimintasuunnitelma: Kirjasto järjestää asiakkailleen monipuolisia toimintaansa kuuluvia tapahtumia	
-Mittari: Tapahtumamäärä	
5) Kirjasto ja lukemisharrastus tutuksi.	
-Toimintasuunnitelma: Kirjasto tukee lasten ja nuorten lukuharrastusta järjestämällä kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta, satutunteja ja kirjailijavierailuja	
-Mittari: Lasten- ja nuorten kirjallisuuden lainauksien osuus kokonaiskirja-lainauksesta. Tapahtumamäärä.	

PERUSTELUT

Kulttuuritoimi pyrkii vastaamaan kuntalaisten tarpeisiin ja toiveisiin sekä tavoittamaan eri-ikäiset kuntalaiset monipuolisella kulttuuritarjonnalla.

KULTTUURITOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 264	7 900	650	650	650
Maksutuotot	3 117	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	16 267	16 267	16 267
Vuokratuotot	872	250	250	250	250
Muut toimintatuotot	24 976	300	20 300	20 300	20 300
Toimintatuotot yht.	32 229	8 450	37 467	37 467	37 467
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-143 671	-160 969	-170 388	-170 388	-170 388
Palvelujen ostot	-118 671	-138 192	-149 451	-149 451	-149 451
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 185	-68 720	-78 927	-78 927	-78 927
Avustukset	-4 500	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Vuokrakulut	-3 765	-4 300	-4 300	-4 300	-4 300
Muut toimintakulut	-13 249	-5 000	-11 300	-11 300	-11 300
Toimintakulut yht.	-348 041	-382 181	-419 366	-419 366	-419 366
Toimintakate	-315 812	-373 731	-381 900	-381 900	-381 900
Poistot ja arvonalentumiset	-17 894	-13 281	-17 895	-17 895	-17 895
Yhteensä	-333 707	-387 012	-399 795	-399 795	-399 795

2.5. Tekninen lautakunta

2.5.1. Toimielin yhteensä

TEKNINEN LAUTAKUNTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 001 721	1 105 100	1 215 132	1 215 132	1 215 132
Maksutuotot	28 563	10 000	10 000	10 000	10 000
Tuet ja avustukset	0	32 000	0	0	0
Vuokratuotot	1 007 131	1 010 860	825 952	825 952	825 952
Muut toimintatuotot	28 014	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	2 065 428	2 157 960	2 051 084	2 051 084	2 051 084
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-176 466	-176 726	-183 025	-183 025	-183 025
Palvelujen ostot	-757 548	-867 330	-996 535	-996 535	-996 535
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-624 373	-561 500	-662 201	-662 201	-662 201
Avustukset	-25 143	-30 900	-30 900	-30 900	-30 900
Vuokrakulut	-268 245	-242 400	-197 380	-197 380	-197 380
Muut toimintakulut	-21 662	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-1 873 438	-1 878 856	-2 070 041	-2 070 041	-2 070 041
Toimintakate	191 991	279 104	-18 957	-18 957	-18 957
Poistot ja arvonalentumiset	-505 279	-499 700	-525 400	-525 400	-525 400
Yhteensä	-313 289	-220 596	-544 357	-544 357	-544 357

2.5.2. Hallinto ja tekninen toimisto (500)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tehtäviin kuuluu teknisen lautakunnan hallinnolliset tehtävät.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Laadukkaat teknisen toimiston palvelut	
-Toimintasuunnitelma: Palvelut tuotetaan joustavasti	
-Mittari: Saatu palaute	
2) Ammattitaitoinen ja työhön motivoitunut henkilöstö	
-Toimintasuunnitelma: Henkilöstön koulutus ja virkistystoiminta	
-Mittari: Koulutuksissa käyntikerrat	

HALLINTO JA TEKNINEN TOIMISTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	29 841	28 500	28 500	28 500	28 500
Toimintatuotot yht.	29 841	28 500	28 500	28 500	28 500
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-124 885	-125 068	-129 322	-129 322	-129 322
Palvelujen ostot	-17 444	-18 300	-24 223	-24 223	-24 223
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 706	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Vuokrakulut	-1 901	-800	-1 140	-1 140	-1 140
Muut toimintakulut	-48	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-145 984	-146 168	-156 685	-156 685	-156 685
Toimintakate	-116 143	-117 668	-128 185	-128 185	-128 185
Poistot ja arvonalentumiset	-4 854	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Yhteensä	-120 997	-120 168	-130 685	-130 685	-130 685

2.5.3. Yhdyskuntasuunnittelu (510)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tehtävänä kaavoitus, tekninen suunnittelu ja rakennuttaminen, maanmittaus ja muu kiinteistötoimi.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Monipuolinen tonttivalikoima	
-Toimintasuunnitelma: Tonttien markkinointi	
-Mittari: Kuntalaisten ja rakentajien palaute	
2) Kaavoitus	
-Toimintasuunnitelma: Kaavamuutoksiin varautuminen	
-Mittari: Myydyt tontit	

YHDYSKUNTASUUNNITTELU (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	0	-100	-100	-100	-100
Palvelujen ostot	-5 723	-6 600	-6 600	-6 600	-6 600
Toimintakulut yht.	-5 723	-6 700	-6 700	-6 700	-6 700
Toimintakate	-5 723	-6 700	-6 700	-6 700	-6 700
Poistot ja arvonalentumiset	-42 867	-30 800	-30 800	-30 800	-30 800
Yhteensä	-48 590	-37 500	-37 500	-37 500	-37 500

2.5.4. Rakennusten ja kiinteistöjen hoito (530)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tehtäviin kuuluu kunnan julkisten kiinteistöjen kiinteistön hoidosta vastaaminen sekä kunnan suorassa omistuksessa olevien asuntojen sekä teollisuus- ja liiketilojen kiinteistönhoidosta vastaaminen.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Kunnossapidosta huolehtiminen	
-Toimintasuunnitelma: Vuosikorjaus ja kunnossapitotyöt, varaudutaan muutostöihin, lv-koneiden vuosihuollot. Koulukeskuksen korjauksia kuntoselvityksen mukaisesti	
-Mittari: Kiinteistön seurantaohjelma Korjauksien määrä Huoltojen määrät	
2) Taloudellisuus	
-Toimintasuunnitelma: Kilpailutetaan hankintoja, mm laitosmiespalvelusopimus	
-Mittari: Kustannussäästö	
3) Kiinteistöjen vuokraus	
-Toimintasuunnitelma: Vuokrataan kiinteistöjä	
-Mittari: Tehdyt toimenpiteet Vuokrasopimusten määrä	
4) Monitoimitalon tilojen vuokraus	
-Toimintasuunnitelma: Vuokrataan huoneita	
-Mittari: Vuokratulot	

PERUSTELUT

Kiinteistöjen kunnossapidolla pyritään parantamaan kiinteistöjen tilaa.

RAKENNUSTEN JA KIIENTEISTÖJEN HOITO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	7 314	2 900	2 900	2 900	2 900
Vuokratuotot	999 829	1 003 980	819 072	819 072	819 072
Muut toimintatuotot	2	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	1 007 145	1 006 880	821 972	821 972	821 972
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-123 802	-114 830	-116 802	-116 802	-116 802
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-148 986	-142 900	-163 401	-163 401	-163 401
Vuokratulot	-238 825	-218 100	-172 400	-172 400	-172 400
Muut toimintakulut	-8 736	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-520 349	-475 830	-452 603	-452 603	-452 603
Toimintakate	486 796	531 050	369 369	369 369	369 369
Poistot ja arvonalentumiset	-252 516	-252 600	-252 600	-252 600	-252 600
Yhteensä	234 280	278 450	116 769	116 769	116 769

2.5.5. Maa- ja metsätilat, ympäristöhuolto (540)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tehtäviin kuuluu kunnan maa- ja vesialueiden vuokraukset, sekä maa- ja metsätilojen hoito.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Metsien hoito	
-Toimintasuunnitelma: Metsää myydään ja hoidetaan metsänhoitosuunnitelman mukaan yhteistyössä metsänhoitoyhdistyksen kanssa.	
-Mittari: Metsänhoitosuunnitelman toteutuminen, hoidettuja metsiä/ha, myytyjä puita/km3	
2) Vesistöjen tilan seuranta	
-Toimintasuunnitelma: Siikajoen yhteistarkkailu	
-Mittari: Tuloksien seuranta	
3) Tilojen myynti	
-Toimintasuunnitelma: Markkinoidaan ja myydään tontteja	
-Mittari: Myytyjen tonttien määrä	

PERUSTELUT

Suunnitelmallisella metsänhoidolla parannetaan kunnan metsien tilaa ja niistä saatavaa taloudellista hyötyä.

MAA- JA METSÄTILAT, YMPÄRISTÖHUOLTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	105 762	70 000	90 000	90 000	90 000
Vuokratuotot	7 231	6 800	6 800	6 800	6 800
Muut toimintatuotot	28 012	0	0	0	0
Toimintatuotot yht.	141 005	76 800	96 800	96 800	96 800
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-41 588	-16 300	-16 000	-16 000	-16 000
Muut toimintakulut	-11 033	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-52 620	-16 300	-16 000	-16 000	-16 000
Toimintakate	88 384	60 500	80 800	80 800	80 800
Yhteensä	88 384	60 500	80 800	80 800	80 800

2.5.6. Jätehuolto (550)

PALVELUSUUNNITELMA

Jätehuolto on kuntien yhteisellä jäteyhtiöllä (Vestia Oy:llä) hoidettavana. Jäteveden puhdistustoiminta hoidetaan yhteistyössä Siikalatvan keskuspuhdistamon kanssa. Sisäisestä viemäriverkostosta huolehtiminen kuuluu kunnan tehtäviin.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit
1) Kunnossapito, esikäsittelylaitoksen toiminta
-Toimintasuunnitelma: Vuosihuollot Toiminnan seuraaminen
-Mittari: Korjauksien määrä, jätevesianalyysien tulokset
2) Taloudellisuuden parantaminen
-Toimintasuunnitelma: Jäteveden hinnan tarkistus
-Mittari: Seuranta

PERUSTELUT

Jäteveden hinta pyritään pitämään kohtuullisella tasolla.

JÄTEHUOLTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	545 528	661 000	704 000	704 000	704 000
Tuet ja avustukset	0	32 000	0	0	0
Vuokratuotot	71	80	80	80	80
Toimintatuotot yht.	545 600	693 080	704 080	704 080	704 080
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-410 357	-562 500	-678 511	-678 511	-678 511
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 218	-32 000	-52 500	-52 500	-52 500
Toimintakulut yht.	-441 574	-594 500	-731 011	-731 011	-731 011
Toimintakate	104 026	98 580	-26 931	-26 931	-26 931
Poistot ja arvonalentumiset	-27 906	-50 400	-76 100	-76 100	-76 100
Yhteensä	76 120	48 180	-103 031	-103 031	-103 031

2.5.7. Energiahuolto (555)**PALVELUSUUNNITELMA**

Toiminnan tavoitteena on toimittaa kiinteistöille kaukolämpöä ja huolehtia kaukolämpöverkoston toiminnasta.

Lämpö ostetaan Latvaenergia Oy:ltä.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Taloudellisuuden parantaminen	
-Toimintasuunnitelma: Energiahinnan tarkistus	
-Mittari: Talousseuranta	
2) Lämpöverkostosta huolehtiminen	
-Toimintasuunnitelma: Kunnossapito	
-Mittari: Korjauksien kertoja	

PERUSTELUT

Kaukolämmön turvaaminen asiakkaille.

ENERGIAHUOLTO (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	313 275	342 700	389 732	389 732	389 732
Toimintatuotot yht.	313 275	342 700	389 732	389 732	389 732
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-5 734	-7 600	-6 837	-6 837	-6 837
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-418 145	-340 000	-400 000	-400 000	-400 000
Toimintakulut yht.	-423 879	-347 600	-406 837	-406 837	-406 837
Toimintakate	-110 604	-4 900	-17 105	-17 105	-17 105
Poistot ja arvonalentumiset	-15 437	-15 500	-15 500	-15 500	-15 500
Yhteensä	-126 041	-20 400	-32 605	-32 605	-32 605

2.5.8. Liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet (560)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tehtävänä on huolehtia puistoista, yleisistä alueista, kaavateistä, kevyenliikenteen väylistä, uimarannoista ja venevalkamista sekä katuvalaistuksesta ja yksityisteistä sekä muista liikenneasioista.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Yleisten alueiden kunnossapito	
-Toimintasuunnitelma: Uimarantojen, leikkipaikkojen ja luontopolkujen kunnossapito. Leikkivälineiden maalausta ja uusi aita Vainiotielle	
-Mittari: Tarkastukset ja saatu palaute	
2) Työllistäminen	
-Toimintasuunnitelma: Yleisten alueiden siistiminen. Pajujen raivausta.	
-Mittari: Työllistettyjen määrä	
3) Tiestön kunnossapito	
-Toimintasuunnitelma: Tiestöä ja yleisiä alueita pidetään kunnossa hoitosopimuksen mukaisesti Avustetaan 300 m ja sitä pitempiä yksityisteitä talviaurauksessa ja kesäkunnossapidossa. Kilpailutetaan talvi- ja kesäkunnossapitosopimus	
-Mittari: Kuntalaisten palaute Urakoitsijan työn tuntiseuranta Avustettavien kohteiden määrä	
4) Viihtyisyyden ylläpito	
-Toimintasuunnitelma: Kesäkukat ja kukkaistutusten hoito keskustajamaan yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	
-Mittari: Saatu palaute	

PERUSTELUT

Turvallisen, virikkeellisen ja viihtyisän kuntakuvan luominen pitämällä liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet hyvässä ja siistissä kunnossa.

LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-2 202	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-142 163	-126 700	-132 351	-132 351	-132 351
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 080	-40 000	-41 700	-41 700	-41 700
Avustukset	-25 143	-30 900	-30 900	-30 900	-30 900
Vuokrakulut	-25 618	-22 700	-22 700	-22 700	-22 700
Muut toimintakulut	-1 845	0	0	0	0
Toimintakulut yht.	-221 051	-220 300	-227 651	-227 651	-227 651
Toimintakate	-221 051	-220 300	-227 651	-227 651	-227 651
Poistot ja arvonalentumiset	-161 041	-147 200	-147 200	-147 200	-147 200
Yhteensä	-382 092	-367 500	-374 851	-374 851	-374 851

2.5.9. Rakennusvalvonta (600)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tehtäviin kuuluu rakennus- ja maa-ainesvalvonta.

VUOSITAVOITTEET

Tavoitteet, toimintasuunnitelmat ja mittarit	
1) Laadukas rakentaminen	
-Toimintasuunnitelma: Työmaapäiväkirja ja huoltokirja rakentajille Opastetaan vanhuksia korjausavustusasioissa. Aloitetaan rakennusjärjestyksen uudistaminen.	
-Mittari: Opastus, neuvonta ja tarkastukset Korjausavustusten määrä Tarkistetaan kiinteistöverotietoja	
2) Parempi yleinen maisemakuva	
-Toimintasuunnitelma: Ympäristön siisteyden seuranta	
-Mittari: Annetut huomautukset	
3) Tuulivoimapuiston rakentaminen. Väestönsuojelun ja kriisivalmiuden parantaminen	
-Toimintasuunnitelma: Tuulivoimapuistojen kaavoitus. Päivitetään valmissuunnitelmia tarvittaessa.	
-Mittari: Tuulivoimalan Tuulivoimaloiden rakentaminen	

PERUSTELUT

Rakennusneuvonnalla ja ennaltaehkäisevällä suunnittelulla ja joustavilla lupaprosesseilla vaikutetaan rakentamisen ja korjaamisen laadun parantamiseen.

RAKENNUSVALVONTA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Maksutuotot	28 563	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintatuotot yht.	28 563	10 000	10 000	10 000	10 000
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-49 379	-51 558	-53 602	-53 602	-53 602
Palvelujen ostot	-6 673	-14 400	-15 211	-15 211	-15 211
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-239	-600	-600	-600	-600
Vuokrakulut	-1 901	-800	-1 140	-1 140	-1 140
Toimintakulut yht.	-58 192	-67 358	-70 553	-70 553	-70 553
Toimintakate	-29 629	-57 358	-60 553	-60 553	-60 553
Yhteensä	-29 629	-57 358	-60 553	-60 553	-60 553

2.5.10. Palo- ja pelastustoimi (610)**PALVELUSUUNNITELMA**

Tulosalueen alaista toimintaa ainoastaan väestönsuojelu.

PALO- JA PELASTUSTOIMI (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot yht.	0	0	0	0	0
Toimintakulut					
Palvelujen ostot	-4 065	-100	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-4 000	-2 000	-2 000	-2 000
Toimintakulut yht.	-4 065	-4 100	-2 000	-2 000	-2 000
Toimintakate	-4 065	-4 100	-2 000	-2 000	-2 000
Poistot ja arvonalentumiset	-659	-700	-700	-700	-700
Yhteensä	-4 724	-4 800	-2 700	-2 700	-2 700

3. TULOSLASKELMAOSA

KUNNAN TULOSLASKELMA (SISÄISET JA ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 360 873	1 471 532	1 477 882	1 477 882	1 477 882
Maksutuotot	42 030	10 000	18 700	18 700	18 700
Tuet ja avustukset	289 624	177 000	345 267	345 267	345 267
Vuokratuotot	1 044 170	1 038 720	853 792	853 792	853 792
Muut toimintatuotot	96 174	2 300	22 300	22 300	22 300
Toimintatuotot yht.	2 832 872	2 699 552	2 717 941	2 717 941	2 717 941
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-3 918 455	-3 917 957	-4 291 992	-4 291 992	-4 291 992
Palvelujen ostot	-2 595 390	-2 875 290	-2 958 930	-2 958 930	-2 958 930
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 030 284	-989 170	-1 081 022	-1 081 022	-1 081 022
Avustukset	-199 882	-275 500	-360 000	-360 000	-360 000
Vuokratulot	-395 614	-335 830	-283 472	-283 472	-283 472
Muut toimintakulut	-104 082	-15 400	-91 800	-91 800	-91 800
Toimintakulut yht.	-8 243 707	-8 409 147	-9 067 216	-9 067 216	-9 067 216
Toimintakate	-5 410 836	-5 709 595	-6 349 275	-6 349 275	-6 349 275
Verotulot	4 012 810	4 370 000	4 342 000	4 342 000	4 342 000
Valtionosuudet	2 554 929	2 975 000	3 186 832	3 186 832	3 186 832
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	10 800	11 400	9 600	9 600	9 600
Muut rahoitustuotot	47 403	34 820	25 300	25 300	25 300
Korkokulut	-308 272	-310 000	-308 000	-308 000	-308 000
Muut rahoituskulut	-11 778	-9 670	-51 100	-51 100	-51 100
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-261 847	-273 450	-324 200	-324 200	-324 200
Vuosikate	895 056	1 361 955	855 357	855 357	855 357
Poistot ja arvonalentumiset	-778 135	-992 285	-855 347	-855 347	-855 347
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	116 921	369 670	10	10	10
Poistoeron muutos	64 676	0	64 676	64 676	64 676
Tilikauden yli-/alijäämä	181 597	369 670	64 686	64 686	64 686

KUNNAN TULOSLASKELMA (ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 138 738	1 231 000	1 378 150	1 378 150	1 378 150
Maksutuotot	42 030	10 000	18 700	18 700	18 700
Tuet ja avustukset	289 624	177 000	345 267	345 267	345 267
Vuokratuotot	1 013 645	1 026 340	838 520	838 520	838 520
Muut toimintatuotot	56 474	2 300	22 300	22 300	22 300
Toimintatuotot yht.	2 540 511	2 446 640	2 602 937	2 602 937	2 602 937
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-3 918 455	-3 917 957	-4 291 992	-4 291 992	-4 291 992
Palvelujen ostot	-2 454 918	-2 710 258	-2 958 930	-2 958 930	-2 958 930
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 030 284	-989 170	-981 290	-981 290	-981 290
Avustukset	-199 882	-275 500	-360 000	-360 000	-360 000
Vuokrakulut	-365 089	-323 450	-268 200	-268 200	-268 200
Muut toimintakulut	-104 082	-15 400	-91 800	-91 800	-91 800
Toimintakulut yht.	-8 072 710	-8 231 735	-8 952 212	-8 952 212	-8 952 212
Toimintakate	-5 410 836	-5 709 595	-6 349 275	-6 349 275	-6 349 275
Verotulot	4 012 810	4 370 000	4 342 000	4 342 000	4 342 000
Valtionosuudet	2 554 929	2 975 000	3 186 832	3 186 832	3 186 832
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	10 800	11 400	9 600	9 600	9 600
Muut rahoitustuotot	47 403	34 820	25 300	25 300	25 300
Korkokulut	-308 272	-310 000	-308 000	-308 000	-308 000
Muut rahoituskulut	-11 778	-9 670	-51 100	-51 100	-51 100
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-261 847	-273 450	-324 200	-324 200	-324 200
Vuosikate	895 056	1 361 955	855 357	855 357	855 357
Poistot ja arvonalentumiset	-778 135	-992 285	-855 347	-855 347	-855 347
Satunnaiset erät					
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	116 921	369 670	10	10	10
Poistoeron muutos	64 676	0	64 676	64 676	64 676
Tilikauden yli-/alijäämä	181 597	369 670	64 686	64 686	64 686

KUNNAN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT (ULKOISET ERÄT)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot/toimintakulut	31 %	30 %	29 %	29 %	29 %
Vuosikate/poistot	115 %	137 %	100 %	100 %	100 %
Vuosikate, euroa/asukas	545	827	521	521	521
Asukasluku	1 641	1 646	1 641	1 641	1 641

4. INVESTOINTIOSA

INVESTOINNIT

		TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallinto-osasto				
424	Hallinto-osaston kiinteä omaisuus			
	Menot	-300 000		
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-300 000		
Tekninen lautakunta				
518	Koulukeskuksen investointi			
	Menot			-50 000
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO			-50 000
519	Koulukeskuksen korjaukset			
	Menot	-40 000	-30 000	-30 000
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-40 000	-30 000	-30 000
525	Liikuntahallin sosiaalitilojen remontointi			
	Menot			-30 000
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO			-30 000
555	Kaavoitus			
	Menot	-30 000	-30 000	
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-30 000	-30 000	
565	Vesistöjen kunnostus			
	Menot	-20 000		
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-20 000		
614	Tuotetien viemärin uusiminen			
	Menot		-80 000	
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO		-80 000	

		TA 2026	TS 2027	TS 2028
616	Viemäriverkoston rakentaminen			
	Menot	-30 000		
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-30 000		
617	Seurantien viemärointi			
	Menot			-80 000
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO			-80 000
626	Autionrannan kehittäminen			
	Menot	-80 000		
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-80 000		
631	Kestiläntie kevyenliikenteenväylän jatke			
	Menot	-30 000		
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-30 000		
632	Hulevesi ja salaojan rakentaminen Ukonoja			
	Menot		-60 000	
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO		-60 000	
	Menot	-530 000	-200 000	-190 000
	Avustukset			
	Myynti			
	NETTO	-530 000	-200 000	-190 000

5. RAHOITUSOSA

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	891 603	1 361 955	855 357	855 357	855 357
Tulorahoituksen korjauserät	-10 623				
Toiminnan rahavirta yhteensä	880 981	1 361 955	855 357	855 357	855 357
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 647 332	-380 000	-530 000	-200 000	-190 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	519 625	10 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	42 709	10 000	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-1 084 998	-360 000	-530 000	-200 000	-190 000
Toiminnan ja investointien rahavirta yht.	-204 014	1 001 955	325 357	655 357	665 357
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Antolainauksen muutokset yhteensä	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	1 000 000	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-550 000	-550 000	-550 000	-600 000	-600 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	750 000	-300 000	0	-100 000	-100 000
Lainakannan muutokset yhteensä	200 000	-850 000	450 000	-700 000	-700 000
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-478 806	0	-1 000 000	50 000	50 000
Rahoituksen rahavirta yhteensä	238 806	-810 000	-510 000	-650 000	-650 000
Rahavarojen muutos	-442 823	197 223	-184 643	5 357	15 357

KUNNAN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-4 537	-3 535	-3 210	-2 555	-1 890
Investointien tulorahoitus, %	79 %	368 %	161 %	160 %	160 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	1,9	1,4	1,3	1,3
Asukasluku	1641	1646	1641	1641	1641

6. LIITTEET

6.1.Jätevesilaitoksen kirjanpidollinen taseyksikkö

TALOUSLUVUT - JÄTEVESILAITOS

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	545 528	542 000	704 000	704 000	704 000
Muut toimintatuotot	0	0	80	80	80
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 849	-14 000	-52 500	-52 500	-52 500
Palvelujen ostot	-396 516	-414 089	-676 511	-676 511	-676 511
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-27 906	-27 740	-76 100	-76 100	-76 100
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0
Liikeylijäämä/alijäämä	101 329	87 171	-101 031	-101 031	-101 031
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut	-9 420	0	0	0	0
Tilikauden yli- / alijäämä	91 909	87 171	-101 031	-101 031	-101 031

6.2. Tunnuslukujen määritelmiä

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen, ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kuvaa investointien ja vuosikatteen suhdetta. Vuosikatteen tulisi kattaa poistot. Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään arvioitua asukaslukua suunnitteluvuoden lopussa.

Investointien omarahoitusosuus

Investoinnin omarahoitusosuus -tavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan vuosittain lähtien talousarvion laadintavuotta edeltävän tilinpäätösvouden Toiminnan ja investointien rahavirrasta, johon

lisätään tai josta vähennetään arvioidut vuosittaiset rahavirrat. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen, jos tavoitteena on rahoittaa investoinnit kokonaan omarahoituksella. Jos mainittuihin vuosiin sisältyy määrältään poikkeuksellisia kertaluonteisia tuloja tai menoja taikka tavanomaista suurempia investointeja, on kertymäkautta perusteltua pidentää. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja